

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 168. Idipsum ostenditur ex sanctis Patribus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

lectio, contritioque Magdalene; nec Penitentia Sacramentum frustraneum reddit necessaria in eo dilectio, & contritio peccatricis animæ. Unde Mathias Bredenbachius in c. 3. Matth. exemplo Magdalene, improbat errorem hæreticorum dicentium, non posse nos prius diligere Deum, quam fide facta sit reconciliatio, quia Scriptura expresse testatur, Mariam Magdalenam dilexisse multum, antequam audiret: remittuntur tibi peccata tua.

Secundò, ex Acto. 9. ubi Apostoli Pauli conversio enarratur, qui tamen haud dubie conversus fuerit, atque ex dilectione contritus, dum de celo à Deo vocatus, & in terram prostratus, audit à Domini voce: *Saule, Saule, quid me persequeris? Ego sum Jesus, quem tu persequeris*, se paratum obtulit ad sequendum Dominum, dicens: *Domine, quid me vis facere?* Subito namque, non sine miraculo conversus fuerat, ut docet S. Thomas 1. 2. q. 112. a. 10. Et ideo, eà ipsa die, quâ id accidit, conversionem ipsius Ecclesia celebrat. Non proinde tamen diuissa sunt ei peccata, sed post trium dumtaxat dierum jejunium, dum Ananias, ad ipsum missus, ut ab ipso audiret, quid ipsum facere oporteret, baptismi necessitatem, ad peccatorum remissionem, ipsi ex parte Dei declaravit, dicens: *Exurge, & baptizare. Et abluere peccata tua*: ubi per ly peccata tua, non intelliguntur sola peccatorum poena, utpote à quibus proprie quis non abluatur, sed à peccatorum culpis & maculis, significatis etiam per cæcitas squamas in oculis ejus. Quem admodum enim illæ cæcitas squamæ ex oculis, sic peccatorum maculae ex anima ipsius non ceciderunt, nisi per susceptum ab Anania baptismum. Idque manifestè declarat Augustinus serm. 1. de Sanctis. c. 4. dum ait: *Ananias baptizavit Saulum, & fecit de lupo agnum.* Et serm. 25. *Baptizavit Saulum. & fecit Paulum: baptizavit lupum, & fecit agnum.*

Tertiò, sic arguuntur: Baptismi Sacramentum non est frustraneum diligentibus Deum, & contritis, ut proximè vidimus in exemplo Pauli, & amplius ostenditur exemplo Cornelii Centurionis, qui, licet vir religiosus, ac timens Deum, faciens elemosinas multas plebi, & deprecans Deum semper (Act. 10.) Deumque tunc dubio diligens, ab Angelo nihilominus jubetur advocare Petrum, & ab ipso audire, quid ipsum facere oporteat. Venit Petrus, ipsumque docuit credere in Christum, cui omnes Prophetae testimoniam perhibent, remissionem peccatorum accipere per nomen ejus omnes qui credunt in eum. Act. 10. Credidit itaque Cornelius, & accepto baptismi, remissionem accepit. Atqui que baptismi, eadem & reconciliationis est causa. Aug. lib. 7. de adult. conjug. in fine. Sicut ergo Baptismi, sic Penitentia Sacramentum frustraneum non est contritis, Deumque diligentibus.

Quartò, non omnis charitas, seu Dei propter se amor, est charitas perfecta, juxta divinam Scripturam, infra referendam. Non omnis ergo charitas per se justificat ante actualem Sacramenti susceptionem. Non omnis proinde charitas, nec omnis ex charitate contritio, tamen necessaria, frustraneum reddit Penitentia Sacramentum.

Quintò, totus Psalmus sextus inducit animam peccatricem, filiali affectu, magnâ etiam de peccatis amaritudine, suspirantem ad Deum pro eorum remissione, & dicentem v. 4. *sed tu Domine usquequò?* Quæ procul dubio verba sunt diligenti, fiduciaque filialis; quâ etiam plenus est vultus 6. ubi misericordiam petit, ut Deum in æternum laudet: *Quoniam non est in morte, qui memor sit tui: in inferno autem quis confitebitur tibi?* Nec tamen anima illa remissionem statim accepit. Ut

enim Augustinus in Psal. 6. laudata verba expendens: *sed tu Domine usquequò: quis (inquit) nos intelligit animam luctantem cum morbis suis; diè autem dilatam à Medico, ut ei persuadatur, in que mala se peccando precipitaverit. Quod enim de facili sanatur, non multum cavetur. Nondum enim tam perfecta erat hæc anima, ut ei dici possit, adhuc loquente te dicam, ecce adsum.*

Sextò, non omnem veri nominis contritionem, tamen ex veri nominis charitate, seu Dei propter se dilectione profectam, per se justificat, sed solam perfectam, & ad hoc necesse esse, quòd sit non solum maxima, sed vehementissima, atque hoc sensu perfecta, omnemque ignaviam & socordiam excludat, Catechismus Romanus p. 2. q. 26. probat ex eo quod in Deuteronomio c. 4. scriptum est: *Cùm quaesieris Dominum Deum tuum, invenies eum, si tamen toto corde quaesieris eum, & totâ tribulatione anime tuæ. Et apud Hieremiam c. 29. Quæretis me, & invenietis, cùm quaesieris me in toto corde vestro.* Unde q. 32. inter Confessionis necessitatem: *Ubi enim hoc concedamus, contritione peccata deleri, quis igitur illam adeò vehementem, acrem, incensam esse debere, ut doloris acerbitas cum scelerum magnitudine aquare, conferrique possit?* Hoc est enim quod Scriptura locis illis innuit, sicut & in quibus exigit dolorem quasi parturientis, luctum unigeniti, rugitum quasi ursi, contritionem amarum. Istis namque locis quantumcumque contritionem non significari, sed admodum vehementem, incensam, & acrem, unanimes est sententia SS. Patrum Hermæ, Justini, Tertulliani, Cypriani, Cleri Romani, Paciani, Ambrosii, Basilii, Hieronymi, Augustini, Cesarii, Eligii, Vigili, Eucherii, Gregorii, Isidori, Bernardi, ut vidimus capite 31.

Septimò, in his quos in perfecta contritione exemplum nobis Scriptura proponit, nihil aliud invenimus, nisi intensissimos & acerrimos dolores (ait Petrus Soto lect. 15. de perfect. contrit.) *In David innumera sunt verba, rugitum à gemita cordis mei. Nimis ita clamant ad Dominum in fortitudine. Ezechias computat omnes annos in amaritudine anime suæ. Manasses egit penitentiam valde. Egredius Petrus flevit amarè inextinguibili Corinthus adeò flevit, ut Apostolus timeret, ne abundantiore tristitia absorberetur. Quilibet verò exempla ista perpendat, & (ut Tidennium ait test. 14. cap. 4.) qui illos Sanctiorum clamores consideraverit: tibi soli peccavi: laboravi in gemita. & alius hujusdem generis, facile intelliget, eos ex vehementi quodam antea vitæ odio, & ingenti peccatorum detestatione mansisse. Non omnis ergo Dei propter se dilectio, nec quantumcumque contritio ex Dei dilectione profecta, est dilectio & contritio perfecta; nec proinde per se justificans, sed vehemens dumtaxat & valde incensa. Non omni proinde Deum propter se diligenti, non omni se ad Deum ex amore convertenti, nec omni contrito magis promissa est peccatorum remissio, quam falsus promissa sit omni Deum invocanti, omni in Christum credenti, omni panem celestem manducanti, &c. sed (ut Petrus Soto ait ibidem) *eis qui ex corde perfectò hæc aiunt, promittitur gratia, ex auditu; salus, remissio, &c. nec aliud (inquit) sentiri potest sine magno errore.* Igitur ex necessitate divinæ dilectionis, profectaque inde contritionis, ad consequendam gratiam remissionis, inferri nequit frustraneum esse Penitentia Sacramentum.*

CAPUT CLXVIII.

Idem ostenditur ex sanctis Patribus.

Docent enim primò, non omnem Dei propter se dilectionem, nec omnem contritionem

inde manantem, esse perfectam, & per se iustificante, ut videtur cap. 170. §. 2.

Secundò, Catechumenis, & poenitentibus peccata regulariter non remitti, nisi cum Baptismi, vel Poenitentia suscipiant Sacramentum. Ita Cyprianus, Nazianzenus, Cyrillus Hierosolymitanus, Augustinus, Fulgentius, Leo Papa, Innocentius III. Bernardus, &c.

2079 Cyprianus namque episcopus. ad Calcedonium, loquens de lapsis in persecutione, qui deinde conversi, Christum de novo confessi fuerant, sermonibus suis iustificati, quibus se antea damnaverant, amoreque Christi deinde extorres facti, bonisque omnibus spoliati, nondum fuerant sacramentaliter absoluti, eos dicit absolvendos: quia jacere ultra sub diabolo quasi prostrati non debent, qui extorres facti, & bonis suis omnibus spoliati, exercent sese, & cum Christo stare caperunt. Credit ergo ipso, per suam illam conversionem, nondum iustificatos, usquequàm absolventur; aliàs non diceret, jacere ultra sub diabolo non debent, &c.

Idem S. Martyr episcopus. ad Cornelium, iustificat resolutionem Concilii à se celebrati, de absolutendis ob imminuentem persecutionem lapsis, similiter convertis, qui, derelictis bonis suis, & contempta domo, parentibus ac liberis, sequi Dominum maluerunt. Quam resolutionem rationabilem esse probat, quia quomodo potest ad confessionem (nominis Christi) paratus aut idoneus inveniri, qui non prius pace (id est absolute) accepta receperit Spiritum Patris, qui, corroborans sermos suos, ipse loquitur & consistit in nobis? tum denique, si relictis omnibus rebus suis fugerit, & in latebris, atque in solitudine constitutus, in latrones forte incurrerit, vel in febris, aut in languore decesserit, nonne nobis imputabitur, quod iam bonus miles, qui omnia sua dereliquit, & contempta domo, parentibus ac liberis, sequi Dominum maluit, sine pace & communiōe decedit? Nonne nobis vel negligentia segnitas, vel duritia crudelis adscribetur in die iudicii, quod Pastores creditas & commissas nobis oves, nec curare in pace, nec in acie voluerimus armare? Nonne ingeretur nobis à Domino, quod per Prophetam suum clamat, & dicit: Ecce lac consumistis, &c. Et ipsos ergo (tam bene convertos) Deumque sine dubio diligentes, credidit in statu perditionis, privationisque S. Spiritus inhabitantis, nisi per absolutionis beneficium reconciliarentur. Cypriano Nazianzeno concinit in fine orationis de Baptismo.

2080 Concinit & Cyrillus Hierosolymitanus, & Augustinus, secundum quos peccatorum remissio, ante actualem susceptionem Baptismi, vel Poenitentia, rarissime obtinetur, tametsi rarissima non sit Dei propter se dilectio, conceptaque inde contritio, saltem in hominibus piis, humanam fragilitate infelicitate lapsis, & in Catechumenis mox baptizandis, qui, ex Ecclesiae ritu, diabolo & mundo renuntiant. Ex quibus multos describit Augustinus l. de fid. & oper. velut charitatis studio ferventes, & tr. 4. in Joan. velut multis fidelibus meliores, utpote qui ab omni concubitu abstinebant, saculo valedicebant, possessiones suas relinquebant, pauperibusque distribuebant, &c.

Ipsos nihilominus alloquens Cyrillus catechesi mythagog. 3. Ite (inquit) impudens improbitate Princeps demon, ad ipsas usque salutare undas te sequebatur. Pharaon in mari submersus est. Ite in aqua saliens suffocatur. Et rursus: neque si quis aqua baptizatur, absque spiritu, perfectam habet gratiam; neque si quis, etiam bene compositis probisque moribus, non recipiat autem signaculum per aquam, intrabit in regnum caelorum.

2081 Similiter Augustinus tractatu illo 4. in Joan. de ipsis dicit: omnia peccata super illos sunt, nisi ven- Tom. III.

nerint ad baptismum, ubi peccata solvantur. Quod & eadem Populi Israelitici figura illustrat: quomodo non carnis Populus Israel Populus Aegyptiorum, nisi cum venisset ad mare rubrum; sic pressuris peccatorum nisi cum venisset ad mare rubrum (regulariter loquendo) nisi cum ad fontem baptismi pervenerit. Et tr. 13. quantumcumque Catechumenus proficiat, adhuc sarcinam iniquitatis suae portat. Non illi dimittitur (regulariter) nisi venerit ad baptismum. Et l. 4. de bapt. contra Donatist. cap. 21. non dubito Catechumenum, divina charitate flagrantem, haeretico baptizato antepone. Et nihilominus illi bono Catechumeno baptismus deest ad capeendum regnum caelorum. Quia scilicet Catechumenus quamdiu sunt, super illos sunt omnia peccata eorum (ait l. de Symbolo ad Catechumen.) & nisi venerint ad baptismum, cum omni sua excellentia non possunt intrare in regnum caelorum. Tr. 4. in Joan. eò quòd utique alterum sine altero parum est, utrumque perficit aeternae possessionis heredem. Lib. 4. de bapt. contra Donat. cap. 21. utrumque necessarium est (regulariter) ad Dei regnum capeendum, & baptismus, & iustitia. L. de unit. Eccles. cap. 22. ubi per iustitiam, charitatis intelligit dilectionem: siquidem charitas inchoata, inchoata iustitia est, &c.

Aded urgentia sunt illa Augustini testimonia, utin vanum adversarii eorum vim effugere conentur, dicendo vel ea procedere de solis baptismi contemptoribus, aut neglectoribus; vel, cum ait, super illos esse omnia peccata eorum, id non intelligere de restu culpa, sed poenae, vel de obligatione suscipiendi baptismum. Enimverò utrumque effugium Augustini praeccludunt expressiones. Neque enim baptismi suscipiendi obligatio proprie appellatur sarcina iniquitatis: nec similitudo Aegyptiorum submersorum in mari rubro, figuratiter exprimit solos peccatores quoad poenam, sed quoad culpam. Sic etiam, dum l. de Symbolo ad Catechum. cap. 8. dicit: Deus non dimittit peccata nisi baptizatis, de peccatis ipsis, non de solis peccatorum effectibus, seu poenis loquitur. Sequitur enim: ipsa peccata, que primùm dimittis, non nisi baptizatis dimittis. Quando? quando baptizantur. Ipsos ergo non prius iustificat, nec filios adoptionis efficit. Nam quomodo dicunt Pater noster, qui nondum nati sunt? Ante baptismum ergo censet ipsos nondum filios, nondum proinde iustificatos. Et ideo concludit: Catechumeni quamdiu sunt, super illos sunt omnia peccata eorum.

Denique quòd non loquatur de solis baptismi contemptoribus, vel neglectoribus, manifestum est ex eo quòd l. 4. de baptismo cap. 21. expressè agat de iis etiam Catechumenis, qui charitate flagrant, necnon ex hoc quòd tr. 13. in Joan. dicit: quantumcumque Catechumenus proficiat (non proficit certe contemptor, sed deficit) adhuc sarcinam iniquitatis suae portat. Tractatu etiam 4. de Catechumenis excellentioris gratiae, abinentibus ab omni concubitu, valedicentibus saeculo, &c. ac proinde competentibus, ad baptismum anheliatis, seque ad illum suscipiendum, per omne pietatis exercitium cum fervore preparantibus, dixerat, quòd omnia peccata super illos sunt, & nisi venerint ad baptismum, ubi peccata solvantur, cum omni excellentia sua non possunt intrare in regnum caelorum.

Et cui dubium esse potest, Augustinum, nondum baptizatum, unum fuisse de bonis Catechumenis istis, dum à Deo conversus, ad baptismum sese disponebat? De seipso ipse testatur l. 8. Confess. cap. 12. stebam amarissimam contritione cordis mei. . . . convertisti enim ita me ad te, ut nec uxorem quaerem, nec aliquam spem saeculi huius, &c. Et l. 9. c. 1. suave mihi subito factum est, carere suavitatibus nugarum, & quas a-

mittere metus fuerat, jam dimittere gaudium erat. Ejiciebas enim eas à me... & intrabas pro eis omni voluptate dulcior... omni luce clarior... omni honore sublimior. Cap. 2. sagittaveras tu cor nostrum charitate tua. Cap. 4. in te inflammabar... mihi discescere ceperas. & dederas letitiam in corde meo... Nec volebam multiplicari terrenis bonis... cum haberem in aeterna simplicitate aliud frumentum, & vinum, & oleum. Non querebat ergo, nec volebat nisi Deum charitate ipsius sagittatus. Nihilominus cum talibus & tantis dispositionibus, cum tali & tanta contritione, dilectione, & charitate, eodem cap. 4. subjungit: ea fides, licet per talem tantamque dilectionem operans, me securum esse non siveat de praeteritis peccatis meis, quae mihi per baptismum tuum remissa nondum erant. Quando ergo de peccatis praeteritis delitit anxius esse? baptizati sumus (ait cap. 6.) & fugit à nobis sollicitudo vitae praeteritae.

235 Nec dissimiliter S. Leo Papa epist. 91. ad Theodorum Episcopum Forojulientem, utque ad eum necessarium asserit, ut "peccatorum reatus ante ultimum diem, sacerdotali supplicatione solvantur... (sic divinae bonitatis praedictis ordinatis, ut indulgentia Dei nisi supplicationibus Sacerdotum "regulariter" nequeat obtineri) ut subjungat, quod si aliquis eorum, pro quibus supplicamus, quocumque interceptus obitaculo... priusquam ad constituta remedia perveniat, temporalem vitam... finierit... Deus noscer... quod sacerdotale ministerium implere non potuit, suae justitiae reservaverit, ita potestatem suam timere volens, ut hic error omnibus prosit, & quod quibusdam tepidis aut negligentibus recidit, nemo (tametsi non tepidus nec negligens, sed charitate fervens) non metuat. Ecce dubitat S. Leo de salute poenitentium, etiam non tepidorum, sed ferventium (de ipsis cuius ipsam agere significant verba illa: "si aliquis eorum, pro quibus supplicamus, id est in poenitentia constitutorum, pro quibus frequentes manuum impositiones, supplicationesque tunc fiabant.) De ipsorum (inquam) perditione timendum Leo censet, ob absolutionis defectum, non obstante contritione, Deique dilectione, quam verisimile est ferventer poenitentibus non defuisse. Et id ipsum non solus Leo timendum censuit, sed & idem (circa ista tempora) communis fuit fidelium sensus, quorum idem de Pastoribus suis, ad martyrium properantibus (teste Victore Utiensis l. 2. de persecut. Vandal.) quærela erat: *quibus nos miseris relinquitis, dum pergitis ad coronam? Qui hos baptizaturi sunt parvulos fontibus aquae perennis? Qui nobis poenitentiae munus collaturi sunt, & reconciliationis indulgentiam, obstrictos vinculis soluturi? quia vobis dictum est: quemcumque solveritis super terram, &c.*

236 Eandem ob causam Theodosius Imperator, à S. Ambrosio absolutione communionisque fidelium privatus, sacerdotalis absolutionis necessitatem (non obstante sua contritione, dilectioneque) optime & intime cognoscens, octo menses in continuis lachrymis & gemitibus transegit, hac ratione, quod *sibi ad caelum accessus praclusus esset. Nam venit mihi in mentem (aitbat Rufino familiari suo, tanti lucis causam tristitanti) sententia à Domino prolata... quemcumque ligaveritis super terram, erit ligatus & in caelis.* Sic refert Theodoretus l. 5. histor. cap. 17.

237 Refert etiam Gregorius Nyssenus de Archia nobili Cumano, in Ponto, quod (cum baptismum suum distulisset) in praelio graviter vulneratus, tanto ardore baptismum expetierit, ut, cum aqua deficeret, lamentabiliter clamaret: *montes & silva baptizate me, arbores & rufes date gratiam.*

238 Denique eodem ex capite Augustinus epist. 228.

ad Honorat. ostendit Ministrorum obligationem, non deferendi Ecclesias suas, persecutionis tempore. "An non cogitamus (inquit) cum ad istorum periculorum extrema pervenitur, nec esse potestas ulla fugiendi, quantus in Ecclesiis fieri solet ab utroque sexu, atque ab omni aetate concurrit, aliis baptismum flagrantibus, aliis reconciliationem, aliis etiam poenitentiam, ipsius actionem, omnibus consolationem, & Sacramentorum consecutionem, & erogationem. Ubi, si Ministri defuerint, quantum certum sequitur eos, qui ex hoc saeculo vel non regenerati exeunt, vel ligati? Quamvis est etiam luctus fidelium suorum, qui eos secum in vitam aeternam requirunt non habebunt? quantus denique gemitus omnium? & quorundam quanta blasphemia, de absentia ministrorum, & Ministrorum?"

Ita sunt loca, ex quibus Pamelius ad laudatam epist. Cypriani colligit, *improbabile esse eorum sententiam, qui solum contritionem sufficere plerumque existimant ad remissionem peccatorum. Si enim verum esset, non tantopere inculcatur à Patribus necessitas absolutionis, & reconciliationis.*

Noster quoque Waldensis to. 2. doctrin. ed. de Sacram. cap. 97. ex communi Sanctorum doctrina mirè urget necessitatem suscipiendi actu Sacramenta, non obstante flagranti charitate Carceratorum, vel poenitentium.

Et verò SS. Patribus relatis accedit S. Fulgentius, cui cum Ferrandus, Diaconus Cartaginensis, questionem proposuisset de juvene Aethiops in infirmitate baptizato, dum senibus esset delicturus, qui tamen ante infirmitatem inter compentes admittitur, ad baptismum in vigilia Paschae suscipiendum lachrymis, orationibus, jejuniis, saeculi abrenuntiatione, Christi confessione, &c. pie & exactè se preparaverat. Cum (inquam) Ferrandus quaesisset, num ipsius ille per pia illa exercitia inter quae vera contritio. Deique dilectio semper fuit ante susceptum baptismum, remissionem non meruisset peccatorum? Respondit Fulgentius, quod per illa quidem meruerit, ut sibi peccata per baptismum, etiam misericenti collatum, remitterentur, sed non ut ante baptismum remitterentur: "illum utique adolecentem" (ait cap. 8. resp. ad Ferrandum) "qua credidisse, & confitum fuisse novimus, adeo per Sacramentum baptismatis saluum fuisse firmamus. Qui si non baptizaretur, nullatenus salvaretur. Via enim salvis fuit in confessione, salus in baptismo. Nam in illa aetate, non solum ei confessio sine baptismo nihil prodesset, sed nec ipsum baptisma non credenti, neque confidenti ullatenus proficeret ad salutem. Idem ergo illi Deus confessionem prodesse voluit, quia eum usque ad sanctam regenerationem in hac vita servavit. Ita igitur mysteria (prosequitur capite 9.) "id est exercitia preparatoria, quae ante baptismum in sancta Ecclesia geruntur, concipi spirituales hominem faciunt, non renasci. Hinc est quod pervenit ad salutem, siquem secunda matritas educet in lucem. Ad quam lucem ille homo mysteriis preparatur, sed Baptismatis Sacramento perducitur. Hoc est quod superius dixi, in illis mysteriis esse salutis officium, in baptismo salutis effectum."

Tempore utique Fulgentii nondum certa erat sententia proxime ex Bernardo subicienda. Quia licet eam tradidisset Ambrosius, Augustinusque, necdum erat communi Ecclesiae sensu firmata, uti postea firmata fuit, eamque vel ipse Augustinus pro certa non habuisse videretur, sed de ea dubitalle citat epist. 28. ad Honoratum.

Verum post Fulgentii tempora invaluit pia sententia, quam S. Bernardus epist. 77. ex Ambrosio

ho & Augustino tradit, quod utique peccator, absque baptismo actu suscepto, remissionem peccatorum accipiet, salvabiturque, si ante exitum resipuerit, & voluerit, & poterit baptizari, sed moris preoccupati articulo, forte obstare nequeat, dum non desit fides recta, spes pia, charitas sincera... tantum si aquam non contempserit, sed sola, ut dixi, prohibeat necessitas. Quod & cenet de relapso post baptismum, cui mors substantia non permiserit suscipere Pœnitentiæ Sacramentum. Credo (inquit) & ipsum solâ fide (cum spe & charitate, ut antè) posse salvari cum desiderio percipiendi Sacramentum, si tamen pro adimplendo desiderio mors anticipans, seu alia quæcumque vis invincibilis obviaret... Si forte peccator corde poeniteat, sed intercurrente articulo necessitatis, ad confessionem pervenire non possit, confidenter credere debemus, quod summus Sacerdos complet in eo, quod mortalis non potuit, & jam apud Deum factum constat, quod homo quidem verè voluit, sed non potuit adimplere. Quia confessionem non contempserit exclusit, sed impediit necessitas. Hanc sententiam Innocentius III. canonizavit cap. Apostolicam de Presb. non baptizato. Etque hodie ad eam communis Ecclesiæ sensus, ut jam dubitandum non sit, quod vera conversio peccatoris, cui non desit fides recta, spes pia, charitas sincera, absque actuali susceptione Sacramenti, iustificet & salvet in dicto casu necessitatis. Non extra illam (regulariter loquendo) cum ad eum se restringant tam Ambrosius & Augustinus, quam Bernardus, Innocentius III. & alii infra referendi. Nec profectò extra istius necessitatis articulum procedit ratio ab ipsis allegata: quod utique defectum Sacramenti Deus invisibiliter suppleat, dum Sacramentum homo visibiliter percipere non potuit. Igitur vera conversio, cum fide recta, spe pia, charitateque sincera, extra dictæ necessitatis articulum, esse potest sine peccatorum remissione, nec ad eam ordinariè perducit, nisi dum actu percipitur Pœnitentiæ Sacramentum. Necessitas ergo talis conversionis inutilis non reddit istud Sacramentum.

2094 Nec videtur satis tutum asserere contrarium, non solum quia est contra constantem Sanctorum doctrinam; sed & quia in Wicleffo damnatum videtur à Concilio Constantiensi, & à Martino V. à quibus iste Wicleffi articulus damnatus fuit; si homo fuerit debite contritus, omnis confessio exterior est ipsi superflua, & inutilis. Neque enim Wicleffus id dixit, nisi de contritione dilectrice, de eaque ipsum Waldensis noliter intellexit loco supra relato.

2095 Hoc denique asserere, est contra Tridentinum sess. 13. cap. 7., & can. 11.: siquidem ibi sic habet: *Ne tantum (Eucharistiæ) Sacramentum indignè... sumatur statuit, atque declarat hæc S. Synodus illis, quos conscientia peccati mortalis gravat, quantumcumque se contritos existiment, habita copâ Confessoris, necessariò pramittendam esse confessionem sacramentalem.* Eam igitur Tridentinum non credit frustraneam homini, quantumcumque se contritum existimanti, etiam contritione dilectrice. Neque enim dubium esse potest, contritos contritione dilectrice, istâ Tridentini declaratione comprehendi. Peccareque contra eam, qui contrarium audeat docere, prædicare, vel pertinaciter asserere, seu publicè disputando defendere. Hoc enim sub poena excommunicationis Tridentinum prohibet ibidem.

2096 Quid plura? necessitas divina dilectionis in pœnitentiâ, quam ante baptismum agi oportet; frustraneum non reddit Baptismi Sacramentum, prout idem Concilium declarat sess. 6. c. 6. Neque ergo necessitas ejusdem dilectionis in contritione necessaria ad Sacramentum Pœnitentiæ, frustra.

Tom. III.

straneum reddit istud Sacramentum.

CAPUT CLXIX.

Tametsi contritio perfecta cum Sacramento requireretur (quod non concedimus) non ideo frustraneum esset Pœnitentiæ Sacramentum.

2097 **P**Robatur, quia neque Tudetanus Antistes, qui in Concilio Tridentino contritionem perfectam requisivit, frustraneum Pœnitentiæ Sacramentum credit, nec tot antiqui Theologi, in superioribus commemorati, nec plures illi magnique Theologi, qui post Tridentinum in pœnitentiâ, antequam absolvatur, contritionem veram, charitate formatam (apud Comitolum in resp. moral.) requisierunt. Neque sententiam ipsorum per Tridentinum damnatam censemus, tametsi eam minimè sequamur. Ut enim supra vidimus, propositum fuit Patribus Tridentinis; celebres Scholasticorum sententias non damnare. Usque ad Tridentinum verò, ad eam celebris fuit antiqua illa Scholasticorum sententia, ut de ea Morinus testetur, aliis omnibus sigillatim sumptis prævaluisse, maximosque viros, & magno numero, paulo ante Tridentinum, hanc sententiam defendisse.

Et confirmatur primò, quia, teste Pallavicino, l. 12. c. 10. vel sola Cajetani & Adriani sententia expungi fecit canonem, alioqui paratum, quo damnabatur, quisquis negaret, contritione, quâ penitens, divinâ gratiâ per Christum cooperante, dolet de peccatis propter Deum, cum proposito confitendi, & satisfaciendi, remitti peccata. Cum enim Balthasar Eredia, Calaritanus Archiepiscopus, admonisset, eam esse Cajetani & Adriani sententiam, & ideo damnandam non esse: Canon iste omisus fuit. Si sola duorum istorum autoritas damnationem istam impedivit; quantum magis sententia tot & tantorum Doctorum proximè laudatorum, &c.?

2098 Confirmatur secundo, quia saltem sententiam celeberrimam damnatam non fuisset absque contradictione. Neque enim Tudetanus, alique Tridentini Patres, absque contradictione damnari permiserunt sententiam suam, si Calaritanus absque ea damnari non permisit alienam. At contradictionis mentio nulla legitur Tridentina in Historia, magis quam damnationis.

2100 Si dicas, Tudetani sententiam implicite damnatam fuisse, per definitionem, quâ definitum est, quod res & effectus hujus Sacramenti, quantum ad ejus vim pertinet, reconciliatio est cum Deo, quodque absolutio actus sit judicialis.

2101 Contra: Tudetanus non ideo negavit, absolutionem esse actum judicialem, quia perfectam requisivit contritionem. Neque enim absolutio esse definit actus judicialis, dum impenditur peccatori, cujus peccata per contritionem vel confessionem præcedentem remissa sunt. Adhuc enim tunc Sacerdos verè absolvit, verè Deo reconciliat, & adhuc sententia absolutionis ipsius actus est judicialis, ut Doctores communiter tacentur. Sicque Tudetanus in Tridentino sustinuit, ad peccatorum remissionem necessariam esse perfectam contritionem, ut tamen negaverit, hinc argui, per Sacramentum peccata non remitti. Tametsi enim Sacramentum ea jam inventa remissa, præcursis contritionis efficacitate, ipsa contritio id præstat virtute Sacramenti, cujus votum in ea continetur. Sic refert Pallavicinus loco relato.

2102 Et potest non uno sensu id explicari. Primò, quia ut S. Thomas ait in 4. dist. 18. virtus clavium potest operari ad culpæ remissionem, prout in voto existens. Pœnitentiæ proinde Sacramentum (& idem est de Baptismo) nondum existens physice.

Xxx x